

ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561¹

ธีรพงศ์ เผือกสีสุก²

จากการศึกษาปัญหาการลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและหลักการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติในการลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอ้างอิงแนวคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติที่มีแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งในเชิงกระบวนการสร้างกฎหมายว่ากฎเกณฑ์จะต้องมีลักษณะชัดเจนและสามารถเป็นที่ยอมรับได้รวมถึงต้องไม่ขัดแย้งกันและสำนักกฎหมายบ้านเมืองซึ่งเห็นว่าการบัญญัติกฎหมายเป็นเรื่องของเจตจำนงของรัฐาธิปัตย์ หากพิจารณาเจตนารมณ์ของการมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้วจะเห็นได้ว่าแม้กฎหมายจะบัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะในเรื่องของการลงโทษทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งถือเป็นวิธีการลงโทษอย่างหนึ่งนอกจากการลงโทษโดยการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด กระบวนการในการลงโทษทางวินัยจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมและหลักนิติรัฐซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานตามหลักการของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่มีเนื้อหาอันเป็นแก่นในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้วย

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ยังมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สันตสว่าง และ รองศาสตราจารย์พิมพ์ไฉ รื่นเรือง

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประการแรกปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิดในการใช้อำนาจไต่สวนและข้อมูลความผิดทางวินัยของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อพิจารณามาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวเนื่องกัน” ประเด็นว่าการใช้ข้อความที่บัญญัติว่า “ความผิดที่เกี่ยวเนื่องกัน” จะถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและข้อมูลความผิดทางวินัยได้ทุกฐานความผิด นอกเหนือไปจากความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมได้หรือไม่ หรือมีอำนาจในการไต่สวนในฐานความผิดแค่ไหน เพียงใด

ในเรื่องนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งถูกยกเลิก พบว่าตามมาตรา 91 ไม่ได้บัญญัติชัดเจนว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและข้อมูลความผิดทางวินัยได้ทุกฐานความผิดนอกเหนือไปจากความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอ้างอยู่เสมอว่าตนเองมีอำนาจไต่สวนและข้อมูลความผิดทางวินัยได้ทุกฐานความผิดซึ่งศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขแดงที่ อ.1037/2558 ได้วินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาที่อยู่ในอำนาจไต่สวน และพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หมายถึงเฉพาะข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น นอกจากนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยตอบข้อหารือ เรื่องเสร็จที่ 784/2562 ว่าการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถข้อมูลความผิดที่เกี่ยวเนื่องกันได้เพียงใด ย่อมต้องปรากฏว่ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่จะถูกดำเนินการทางวินัยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกระทำในลักษณะใดที่จะถือเป็นความผิดทางวินัย และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนและวินิจฉัยในการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งเป็นสามฐานความผิดหลักเสียก่อนจึงจะสามารถดำเนินการกับความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคราวเดียวกันได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวในการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องพิจารณาก่อนว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือไม่ และจึงมาพิจารณาว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดทางวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือไม่ จึงจะดำเนินการข้อมูลความผิดทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อพิจารณามาตรา 234 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และมาตรา 28 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้กำหนดเรื่องอำนาจหน้าที่ไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้สอดคล้องกัน โดยได้กำหนดว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายว่ผิดปกติ และการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น แต่ปรากฏว่า ในมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งอยู่ในหมวด 4 การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการบัญญัติว่าเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้ว มีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน การใช้ถ้อยคำว่า “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” หากพิจารณาแนวคิดในเชิงกระบวนการสร้างกฎหมายของสำนักกฎหมายธรรมชาติแล้ว บทบัญญัติดังกล่าวย่อมมีลักษณะไม่ชัดเจนและไม่สามารเป็นที่ยอมรับได้รวมถึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งมีลำดับที่สูงกว่าทั้งยังเป็นการขัดต่อหลักการที่ว่ากฎหมายจะต้องไม่มีข้อความที่ขัดแย้งกันเองตามหลักนิติธรรม นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำในบทบัญญัติว่า “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” โดยไม่สามารถตีความได้ว่าหมายถึงความผิดใด อาจถูกตีความได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและชี้มูลได้ทุกฐานความผิดเพื่อดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ บทบัญญัตดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่มี ความชัดเจนแน่นอนและเป็นการเปิดโอกาสให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจได้อันเป็นการขัดต่อหลักนิติรัฐ

ปัญหาประการที่สองคือปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการขอเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนวนไต่สวนของผู้ถูกลงโทษทางวินัย เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้ดำเนินการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลแล้ว ผู้ถูกคำสั่งลงโทษจะดำเนินการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้เปิดเผยสำนวนการไต่สวนและเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยอ้างว่าการเปิดเผยอาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของพยานบุคคลได้

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มีบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่คือ มาตรา 36 ได้กำหนดว่า “ห้ามมิให้มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลรายงานและสำนวนการตรวจสอบ การสอบสวน การไต่สวนหรือการไต่สวนเบื้องต้น รวมทั้งบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ สอบสวน ไต่สวน หรือไต่สวนเบื้องต้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้พิจารณาและมีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น ทั้งนี้ให้ถือเป็นความลับของทางราชการ” บทบัญญัตดังกล่าวมีเจตนารมณ์คุ้มครองข้อมูล

ของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส ผู้ซึ่งเป็นพยาน แต่ไม่ได้กำหนดเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสำนวนการไต่สวนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนการไต่สวนไว้ชัดเจน โดยเฉพาะกรณีสิทธิของผู้กล่าวหาในการขอตรวจสอบและคัดถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนการไต่สวน และแม้กฎหมายจะบัญญัติว่าการเปิดเผยข้อมูลสามารถเปิดเผยได้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาและมีมติในเรื่งดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็มิได้เป็นหลักประกันต่อผู้กล่าวหาว่าจะได้รับการเปิดเผยข้อมูลจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องนี้เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของสำนักกฎหมายบ้านเมืองซึ่งเห็นว่าการบัญญัติกฎหมายเป็นเรื่องของเจตจำนงของรัฐาธิปัตย์แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์มุ่งคุ้มครองข้อมูลของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส หรือผู้ซึ่งเป็นพยานซึ่งเป็นเรื่องที่ควรกระทำแต่ในขณะเดียวกันการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกลงโทษวินัยในการที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงหรือเอกสารหลักฐานก็เป็นสิ่งที่จำเป็นเช่นเดียวกันตามแนวคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติ

นอกจากนี้หากพิจารณาตามหลักการของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่มีเนื้อหาอันเป็นแก่นในการจำกัดอำนาจและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักนิติรัฐ ประชาชนย่อมมีสิทธิในการต่อสู้และป้องกันสิทธิของตนในกระบวนการพิจารณาต่าง ๆ ของรัฐได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในเรื่องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานว่าข้ออ้างของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสำนวนการไต่สวนจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของพยานบุคคลไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากการไต่สวนและข้อมูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสร็จสิ้นแล้ว แต่คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมิได้มีฐานะเป็นกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ได้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นหลักประกันแก่ผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยในการได้รับทราบพยานหลักฐานเพื่อใช้ในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษหรือฟ้องคดีต่อศาลได้อย่างเต็มที่และลดภาระของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงควรบัญญัติในกฎหมายให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการไต่สวนและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้โดยปกปิดชื่อพยานหรือข้อมูลที่ทำให้รู้ว่าบุคคลใดเป็นพยาน

ปัญหาประการที่สามคือปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปัญหานี้เกิดจากกรณีที่ผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยยื่นฟ้องหน่วยงานที่ออกคำสั่งลงโทษต่อศาลปกครองโดยมีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยและขอให้ผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัยรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่เมื่อศาลปกครองได้พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยเนื่องจากเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจะพิพากษาให้หน่วยงานที่ออกคำสั่งลงโทษรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ได้พิพากษาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับผิดชอบใช้

คำสินไหมทดแทน ทั้งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาได้สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยซึ่งเป็นต้นเหตุให้มีการออกคำสั่งลงโทษลงโทษทางวินัยดังกล่าว

เมื่อพิจารณามาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่กำหนดว่ากรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้ บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้เป็นสิทธิของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีปกครองแต่ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด ในเรื่องนี้เมื่อคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นผลมาจากการได้สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังเห็นได้จากมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กำหนดว่าเมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับสำนวนการได้สวนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกลงโทษให้ถือว่าสำนวนการได้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ดังนั้นหน่วยงานซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกลงโทษมีหน้าที่เพียงออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยเพื่อทำหน้าที่ออกคำสั่งลงโทษตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ได้สวนและมีมติชี้มูลเท่านั้น ไม่มีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะไปเปลี่ยนแปลงฐานความผิดได้ และเมื่อการได้สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 การกระทำได้กล่าวข่มถือเป็นกระทำทางปกครอง เมื่อประชาชนคนใดคนหนึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพหรือประโยชน์อันชอบธรรมของตนซึ่งไม่เป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนการกระทำนั้นหรือไม่ให้การกระทำนั้นบังคับแก่กรณีของตนและมีสิทธิบังคับให้องค์กรฝ่ายปกครองชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้ ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐควรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนให้แก่ประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. แก้ไขโดยตัดข้อความว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกันออกจากมาตรา 91 เป็น “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้”

2. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 36/1 โดยบัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวน และมีมติเสร็จสิ้นแล้ว หากผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามมาตรา 98 ร้องขอ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยข้อมูลสำนวนการไต่สวนและบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนการไต่สวนให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกลงโทษทางวินัยดังกล่าว โดยให้ปกปิดข้อมูลของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยาน หรือข้อมูลใด ๆ ที่ทำให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าว หลักเกณฑ์และวิธีการร้องขอให้เป็นไปตามประกาศ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด” เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยในการมีสิทธิขอเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน

3. แก้ไขโดยให้เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา 101 ว่า “ในคดีที่ศาลปกครองพิพากษาให้เพิกถอน คำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากการไต่สวนและข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมี คำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับผิดชอบใช้ในค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว ทั้งนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ให้ศาลปกครองมีอำนาจเรียกให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามาเป็นคู่ความในคดี” เพื่อมิให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนที่ออกคำสั่งลงโทษวินัยแก่ข้าราชการ ต้องรับผิดชอบใช้ในค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนเมื่อศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษวินัยอันเนื่อง จาก การไต่สวนและข้อมูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

ปรีดี เกษมทรัพย์, **นิติปรัชญา**, พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและวารสารนิติศาสตร์ คณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

วรพจน์ วิศวพิชญ์, **นิติรัฐ : หลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญเสรีประชาธิปไตย** ข้อความคิดและหลักการ **พื้นฐานในกฎหมายมหาชน**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540.

สมยศ เชื้อไทย **นิติปรัชญาเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.